

Тема. Витвори народних майстрів. Українські народні іграшки, опішнянська кераміка, витинанка. Ліплення іграшки «Свищик» (пластилін).

Мета: виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток мистецьких художніх інтересів, естетичних потреб; формування системи мистецької грамотності, яка відображає видову, жанрову, стильову специфіку і взаємодію мистецтв; розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ; стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження в мистецькій діяльності, до здійснення мистецької комунікації; розвиток художніх мистецьких здібностей, креативного мислення, творчого потенціалу; формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті.

Опорний конспект уроку

1. Мотивація навчальної діяльності.

Слайд2. Прочитайте вислів.

BCIM pptx

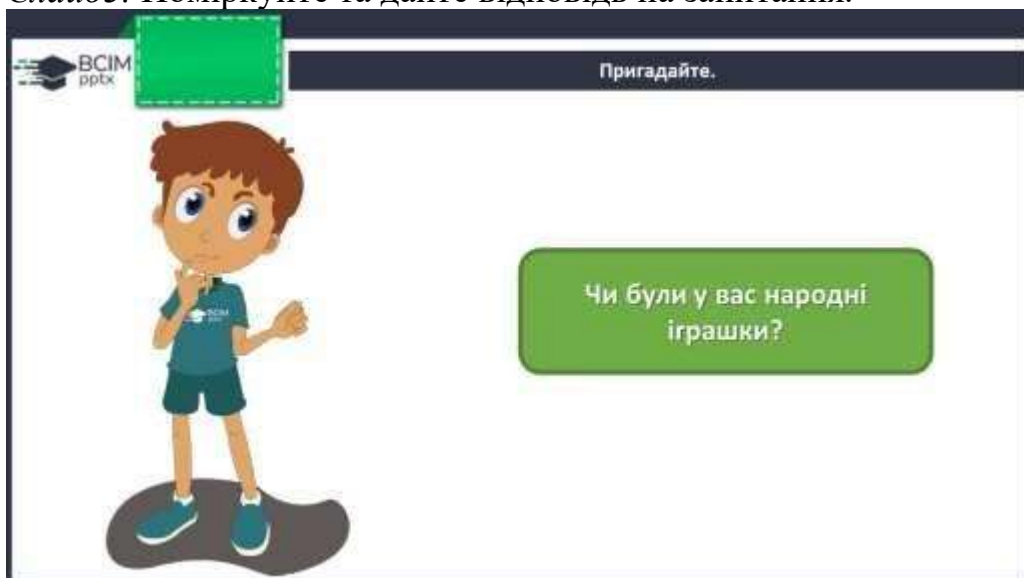
Організація класу

Вченість - це солодкий плід гіркого кореня.

Сократ

2. Актуалізація опорних знань.

Слайд3. Поміркуйте та дайте відповідь на запитання.

BCIM pptx

Пригадайте.

Чи були у вас народні іграшки?

3. Вивчення нового матеріалу.

Слово вчителя.

Слово вчителя

Народна іграшка —
унікальне явище традиційної
народної культури українців.
Вона є водночас предметом
гри, художнім витвором,
національним сувеніром.

Слово вчителя

В Україні іграшки
створювали з дерева,
глини, лози, соломи,
тканини тощо.

Слово вчителя

А чи знаєте ви, що перші
іграшки з'явилися тисячі
років тому?

грудочки, а пізніше —
різноманітні фігурки
людей і тварин.

Тривалий час у народі зберігалися сліди культового призначення іграшки — брязкальця відганяли від дітей злих духів, ляльки були символами родинного щастя, коники приносили на землю благодать, козлики — урожай, а пташки закликали весну.

Нині народні іграшки поєднують давні традиції з надбаннями сучасності.

Розгляньте іграшки. Дайте відповідь на запитання.

Розгляньте українські народні іграшки. Чому, на вашу думку, їх форма узагальнена? Опишіть, як прикрашено іграшки.

Сонячний кінь

Ляльки-мотанки

Яворівська дерев'яна іграшка

Іграшка з тіста

Іграшка із сиру

Слово вчителя

У різних країнах, зокрема в Україні, створено музеї іграшок. У лондонському Музеї дитинства зібрали іграшки різних часів з усіх частин світу.

Слово вчителя

З-поміж тисячі експонатів — ляльки й колекції одягу та меблів для них, настільні ігри, конструктори, пазли тощо.

Розгляньте іграшки. Дайте відповідь на запитання.

Розгляньте іграшки. Що спільного між народними іграшками українців та інших народів світу?

Узбецька керамічна іграшка

Японська дерев'яна іграшка — сувенір
Кокеші

Шведська дерев'яна іграшка — конячка Дала

Що таке кераміка? Так називають усі різновиди художніх виробів, виготовлених із випаленої глини: порцеляну, фаянс, майоліку, теракоту тощо.

Глина має значні пластичні можливості, тому царина застосування кераміки дуже широка: від дрібних предметів ужитку (іграшки, сувеніри, посуд) до архітектурних деталей (ліпнина, кахлі, черепиця тощо) і декоративної скульптури, що є частиною архітектурного ансамблю.

На відміну від дерева, тканини, паперу, випалена глина не боїться вогню, вологи, атмосферних впливів. На противагу золоту, сріблу та іншим металам, її не можна переплавити. Ось чому старожитностей із кераміки до наших днів збереглося незрівнянно більше, ніж з інших матеріалів.

В Україні до традиційних осередків розвитку кераміки належать Опішня на Полтавщині та Косів на Прикарпатті.

Відмінна риса косівської (гуцульської) мальованої кераміки, внесеної до списку духовної спадщини ЮНЕСКО, — триколірність зображення: зелені, жовті, коричневі кольори на білому тлі.

Портрет митця.

Гаврило Ничипорович Пошивайло (1909–1991) та Явдоха Данилівна Пошивайло (1910–1994) — корифеї української кераміки з Опішні Полтавської області, найдавнішого й одного з найвідоміших гончарських родів України.

У родинному мистецькому дуєті він — маєстро гончарного круга, а вона — малювальниця від Бога. Саме їхніми зусиллями було зібрано велику колекцію керамічних виробів: посуд, диво-вази, іграшки — химерні леви, кумедні козлики, кучеряві баранці тощо.

Селище Опішня на Полтавщині — визнана столиця української кераміки. Правічне таїнство творення образів на гончарному крузі тут передавалося від роду до роду упродовж століть.

Гаврило Пошивайло першим із майстрів опішнянського осередку став розробляти групові композиції, зокрема на тему ярмарків. За давньою місцевою традицією усі вироби майстра-кераміста розписувала його дружина.

Традиції мистецької династії усе життя розвивав син Микола, заслужений майстер народної творчості України; нині цю справу продовжують онуки — Юрко та Олесь Пошивайли. Отак і формується світовий мистецький бренд.

В Опішні відкрито Меморіальний музей-садибу родини Пошивайлів, який діє у структурі Національного музею-заповідника українського гончарства.

Фізкультхвилинка.

<https://youtu.be/TXsoxScH9G0>

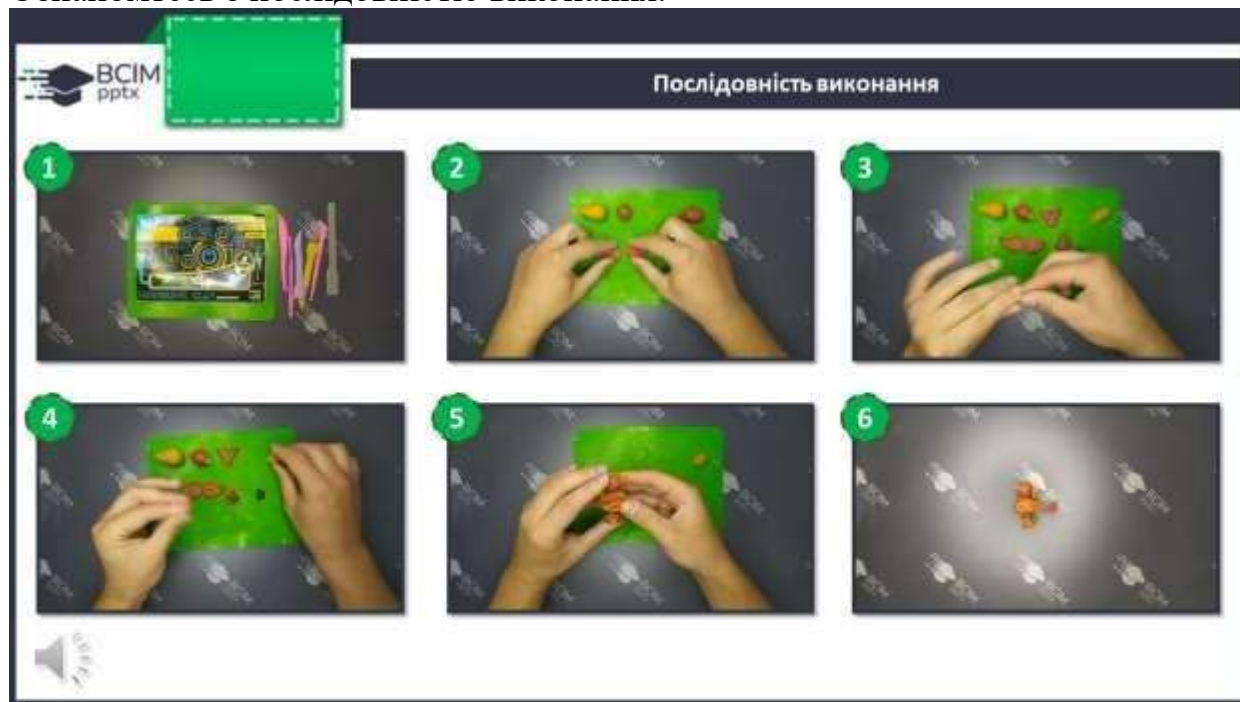
4. Практична діяльність учнів

Пригадайте правила безпеки на уроці.

Сьогодні		Сьогодні	
Правила безпеки на уроці образотворчого мистецтва		Правила безпеки на уроці образотворчого мистецтва	
			
Роботу розпочинати лише з дозволу вчителя.	Використовувати інструмент тільки за призначенням.	Користуватися прийомами роботи з інструментами, як показав учитель.	Тримати своє робоче місце у належному порядку.

Ознайомтесь з послідовністю виконання.

Перегляньте відео за посиланням. З пластиліну виготовляємо заготовки тулуба, розкачавши його в вигляді об'ємної краплинки, голови (не забуваємо про очі та клюв, чубчик), крил, хвоста, підставки. Оздоблюємо крила та хвіст пластиліном іншого кольору, попередньо розкачав його в тонку смужку. З'єднуємо по черзі тулуб із головою, тулуб із крилами, тулуб із хвостом. В кінці роботи додаємо підставку. Вітаю! Ваша робота готова!

<https://youtu.be/WWvK4WeKaQs>

Продемонструйте власні роботи.

5. Закріплення вивченого.

Мистецька скарбничка.

Мистецька скарбничка

Художня кераміка (із грец. *keramike* — гончарне мистецтво, від *keramos* — глина) — вироби декоративно-прикладного мистецтва, виготовлені з обпаленої глини (порцеляна, фаянс, майоліка, теракота, гончарні вироби). Назва походить від одного з передмість античних Афін — Керамік, де видобували гончарну глину.

Узагальнюємо, систематизуємо.

Узагальнюємо, аргументуємо, систематизуємо

Що вам відомо про народні іграшки?

Які традиційні осередки з виготовлення кераміки є в Україні? Поміркуйте, до яких осередків належать гончарні вироби на світлинах.

6. Підсумок.

Самостійне дослідження.

Самостійне дослідження, медіапошук

Уявіть, що вам потрібно підготувати сучасну рекламу традиційних українських народних іграшок. Зберіть інформацію та зробіть презентацію на одну з тем: «Лялька-мотанка — оберіг українського народу» або «Свищик «Зозулиця» — улюбленець українських футбольних фанів». За можливості проілюструйте виступ власними виробами або ескізами.

7. Рефлексія.

Оцініть роботу.

Виконані роботи можна надіслати:

1. На освітню платформу для дистанційного навчання **HUMAN**

Не забувайте вказати своє прізвище та ім'я, клас, дату проведення уроку.

Бажаю плідної праці!